

„JOLAHU“ NA KAPSÁŘE

Podle oficiální definice je jódlování zpěv bez textu s rychlým střídáním hlasových poloh. Performerka a zpěvačka Doreen Kutzke (38), která v Berlíně založila školu jódlování, ho však popisuje jako „moment, kdy se člověk může konečně přestat kontrolovat a být hlučný“. Místo tradičního dirndlu nosí tetování a na koncertech jódluje třeba do techno hudby.

□ BÁRA PROCHÁZKOVÁ / FOTO MATĚJ STRÁNSKÝ

Jak ve vaší škole vypadá první lekce jódlování?

Představte si, že načapáte někoho, kdo vám zrovna na ulici krađe kolo. V ten okamžik bez jakéhokoli ostychu nahlas a důrazně zavoláte „ej“. To je první jódlovací slabika, a tak by měla vypadat i intenzita hlasu. Snažíme se do této situace vžít. V takových chvílích to uděláte správně, jinak se lidé hodně stydí vykřiknout nahlas a s emocemi.

Co se při tom děje s hlasem?

Jódlování je postaveno na přechodu mezi hrudním a hlavovým hlasem. Školení zpěváci se úpěnlivě bojí toho, že jim bude hlas takto nekontrolovane přeskakovat z jedné ro-

viny do druhé. Vlastně dělají všechno pro to, aby ten přechod nebyl vůbec slyšet; my chceme opak.

Kdy jódlovat nejde?

Jódlovat můžete klidně i ve stojce hlavou dolů. Foneticky to nefunguje se slabikami, které v sobě mají hlásky K nebo G. Jediné, co opravdu nejde, je jódlovat potichu.

Jak jódlování vzniklo?

To bohužel nevíme. V horských regionech to byl komunikační prostředek, jak se při těch vzdálenostech lidé do-rozumovali z jednoho kopce na druhý. Jódluje se ale na celém světě. Ve střední Africe jódlují Pygmejové před lovem zvěře. Jódlují Inuité na Sibiři

i herci v bollywoodských filmech. V Palestině se jódluje při přípravách na svatbu a v Gruzii tak společně zpívají mladí muži. Jódluje se v Rumunsku, v Thajsku či v Kambodži. Někde to fungovalo na uklidnění nebo vyhánění duchů.

A jde tím opravdu zlé duchy odehnat?

Určitě. Funguje to třeba proti kapsářům. Jsem přesvědčená, že když začnete jódlovat, tak utečou.

Nyní už jódlování nepotřebujeme pro komunikaci, co nám tedy přináší?

Dodnes tak mimochodem komunikují pastýři se svými stády - zvířata bezpečně po-

znají svého pastýře. A když jódlují lidé, jednoduše se cítí lépe; je to jako wellness pro smysly a pro duši. Najednou se přestaneme přísně kontrolovat. Tvoří se při tom endorfiny, uvnitř těla vznikají vibrace, navíc automaticky dýcháte vědoměji a zhluboka. Je to ideální pro manažery z velkoměsta, dá se tím výborně odbourat stres.

Někdo dokonce říká, že je to lepší než jóga.

To spíš bude výmysl novinářů, kterým se líbila slovní hříčka jódlování a jóga. Nicméně je pravda, že při tom nemyslíte na špinavé prádlo ani na večeři, prostě se soustředíte na ten okamžik. Není to náročné, ale zaměstná vás to natolik, že si můžete vyčistit mysl. A meditační účinky jódlování určitě má.

Vy a vaši žáci jste nadšení, mnoho lidí se jódlování vysmívá. Proč?

Protože je to činnost, kterou nejde dělat jen tak mimochodem. A je hodně vtíravé.

Jódlování je několik druhů, jaké jsou hlavní směry?

Ty jsou dva - alpské a country. Poznáte je na první poslech podle nálady, kterou vyjadřují. Alpské je šťastné a pozitivní, country je hodně smutné. Tak zpívali na začátku 20. století přistěhovalci, kteří se dostali do Ameriky a stýskalo se jim po domově. V Evropě bylo jódlování oblíbené v padesátých letech 20. století, kdy se zase lidem stýskalo po tradicích a starých dobrých časech. Dnes se v jódlování pořádají dokonce i soutěže, světový rekord je 14 hodin a 34 minut.

Je poznat podle slabik, odkud popěvek pochází?

V Americe hodně používají „bu“, v country rytmech „jodlej“, v Rakousku třeba „jolahu“ a v německém pohoří Harz „hohejiti“. Ve Švýcarsku je to různá směsice - a mnohem víc popěvků, než znají lidé z reklam na sýry. ■

Autorka je spolupracovnicí Respektu.